

चाणक्य मंडल परिवार

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक CMPT000

BOOKLET No.

प्रश्नपुस्तिका

वेळ : 1 (दोन) तास

Geography Paper 2

एकूण प्रश्न : 100

एकूण गुण : 200

सूचना

- (1) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (2) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (3) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात बॉलपेनने लिहावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे.
- (5) ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर, लंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर, लंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्दणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत.
- (8) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी एक चतुर्थांश गुण वजा करण्यात येतील”.
- (9) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे.

परीक्षा-क्रमांक

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

चाणक्य मंडल परिवार

1. पुढीलपैकी योग्य विधान/ने ओळखा.
- अ) जगामधील 50% पेक्षा अधिक भूकंप प्रदेश 'पॅसिफिक महासागराच्या सभोवतालच्या पट्ट्यात' आढळतात.
 ब) जपानमध्ये सर्वात जास्त भूकंप होत म्हणून त्यास 'भूकंपाचा देश' असेही म्हणतात.
 क) जगातील सर्वात जास्त विनाशकारी भूकंप जपानच्या 'होन्शू' बेटावर होतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ अ
 2) केवळ ब, क
 3) अ, ब, क
 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Identify the correct statement/s from the following.

- a) More than 50% of the world's earthquake zones are found in the 'belt around the Pacific Ocean'.
 b) Japan is also known as the 'Land of Earthquakes' as it has the highest number of earthquakes.
 c) The world's most destructive earthquakes occur on the 'Honshu' island in Japan.

Answer options :

- 1) Only a
 2) Only b, c
 3) a, b, c
 4) None of the above

2. जलजन्य खडकांचे गुणधर्म न दर्शवणारा पर्याय निवडा.

- 1) जलजन्य खडकात समांतर थर असतात.
 2) जलजन्य खडक मृदू असतात. त्यामुळे त्यांची झीज लवकर होते.
 3) जलजन्य खडकात दगडी कोळसा, खनिज तेल, सैंधव, सोने इत्यादी खनिजे आढळतात.
 4) जलजन्य खडकात जीवावशेष आढळत नाहीत.

Choose the option that is not related with the properties of sedimentary rocks.

- 1) Sedimentary rocks consist of horizontal layers.
 2) Sedimentary rocks are soft hence these rocks wear out quickly.
 3) Minerals like Coal, Mineral Oil, Saindhava, Gold etc. are found in sedimentary rocks.
 4) Fossils are not found in sedimentary rocks.

3. वाळवंटी व निमवाळवंटी प्रदेशातील पर्वतीय भागातून वाहणाऱ्या नद्या आखूड व अधूनमधून वाहणाऱ्या असतात. या नद्यांमुळे विस्तृत खोलगट भाग तयार होतात. त्यात नद्यांचे पाणी साचून तात्कालिक क्षारयुक्त सरोवरे तयार होतात. अशा मैदानास _____ असे म्हणतात.

- 1) पदभूमी
 2) प्लाय
 3) जलोढ पंखा
 4) बजदा

Rivers flowing through mountain areas in desert and semi-desert regions are shallow and intermittent. These rivers form extensive depressions. Temporary saline lakes are formed by the accumulation of river water in it. Such a field is called _____.

- 1) Pediment
 2) Playa
 3) Alluvial fan
 4) Bajada

4. अयोग्य विधान निवडा.

अ) अँडीज पर्वतश्रेणी/प्रणाली जगातील सर्वात लांब पर्वतश्रेणी असून तिची लांबी निर्मिती भूपट्टांच्या हालचालींमुळे झाली आहे.

ब) कोटोपाक्सी हा जागृत ज्वालामुखी जगातील सर्वात उंच ज्वालामुखींपैकी एक असून त्याची उंची 5,896 मी. आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) अ, ब दोन्ही

4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Choose the incorrect statement.

a) Andes mountain range is the longest mountain range in the world which is formed due to tectonic plate activity.

b) Cotopaxi is the highest active volcano in the world with a height of 5,896 m.

Answer options :

1) Only a

2) Only b

3) Both a and b

4) None of the above

5. पुढीलपैकी योग्य विधान/ने ओळखा.

अ) तिबेटचे पठार हे जगातील दुसरे सर्वात उंच पठार आहे.

ब) तिबेट पठाराच्या उत्तरेला कुनलून पर्वत तर दक्षिणेला हिमालय पर्वतरांगा आहेत.

क) तिबेट पठाराला 'जगाचे छप्पर' (Roof of the World) असे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

1) ब, क

2) अ, क

3) अ, ब

4) वरीलपैकी सर्व

Identify the correct statement/s among the following.

a) Tibetan Plateau is the second highest plateau in the world.

b) Tibetan Plateau has the Kunlun Mountains to the north and the Himalayas to the south.

c) Tibetan Plateau is called 'Roof of the World'.

Answer options :

1) b, c

2) a, c

3) a, b

4) All of the above

6. वाळवंटी प्रदेशाचे योग्य ते प्रकार विचारात घ्या.

अ) वाऱ्यामुळे वाळू व धुळीचे कण दुसरीकडे वाहून गेल्याने खडक उघडे पडलेले असतात, याला 'दुर्भूमी' असे म्हणतात.

ब) आकस्मिक कोसळणाऱ्या मुसळधार पावसामुळे वाळवंटाची मोठ्या प्रमाणात झीज होऊन ओबडधोबड भूमी तयार होते, त्यास 'हमादा' असे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

1) केवळ अ योग्य	2) केवळ ब योग्य
3) दोन्ही योग्य	4) दोन्ही अयोग्य

Consider the following statements about types of desert regions.

a) Rocks are exposed as sand and dust particles are carried away by wind, this is called 'badland'.

b) Sudden torrential rains causes extensive erosion of the desert to form barren land which is called 'Hamada'.

Answer options :

1) Only a correct	2) Only b correct
3) Both are correct	4) Both are incorrect

7. अॅसिड लाव्हाबद्दल योग्य विधाने विचारात घ्या.

अ) अॅसिड लाव्हारसात सिलिकांचे प्रमाण 70% किंवा त्यापेक्षाही जास्त असते.

ब) हा लाव्हारस अतिशय पातळ, रंगाने काळसर आणि जास्त प्रवाही असतो.

क) याचा उत्कलनबिंदू उच्च असतो.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ	2) फक्त ब
3) फक्त अ, क	4) वरीलपैकी सर्व

Consider the correct statements about acid lava.

a) Acid lava has 70% or more silica content.

b) This lava is very thin, dark in colour and very fluid.

c) It has a high boiling point.

Answer options :

1) Only a	2) Only b
3) Only a, c	4) All of the above

8. सागरी लाटांद्वारे निक्षेपण होऊन तयार झालेली भूरूपे कोणती?
- अ) वाळूचे दांडे
ब) तरंगघर्षित चबुतरा /मंच
क) पुळण
ड) सागरकिनारी वालुकागिरी
- पर्यायी उत्तरे :**
- 1) अ, ब, क
2) ब, क, ड
3) अ, ब, क, ड
4) अ, क, ड
- What are the depositional landforms formed due to the depositional work of ocean waves?
- a) Off shore bars
b) Wave cut platform
c) Beaches
d) Coastal sand dunes
- Answer options :**
- 1) a, b, c
2) b, c, d
3) a, b, c, d
4) a, c, d
-
9. पृथ्वीच्या अंतरंगात असलेले स्तर व त्यांच्या सीमा निश्चित करण्यास कशामुळे मदत झाली आहे?
- अ) ज्वालामुखीतून बाहेर पडलेल्या गोष्टी.
ब) भूकंप लहरींचा अभ्यास
क) पृथ्वीच्या अंतरंगातील तापमानाचा अभ्यास
- पर्यायी उत्तरे :**
- 1) फक्त अ
2) फक्त ब
3) फक्त ब आणि क
4) अ, ब आणि क
- Which of the following has helped to define the layers and boundaries of the Earth's interior?
- a) Eruptions from volcanoes.
b) Study of seismic waves
c) Study of temperature in Earth's interior
- Answer options :**
- 1) Only a
2) Only b
3) b and c only
4) a, b and c
-
10. हिमोढगिरी काय आहेत?
- 1) हिमनदीच्या खनन कार्यामुळे तयार झालेले लहान खडक
2) लाटांच्या खनन कार्यामुळे तयार झालेले लहान खडक
3) हिमनदीच्या निक्षेपण कार्यामुळे तयार झालेल्या लहान टेकड्या
4) वाऱ्याच्या निक्षेपण कार्यामुळे तयार झालेल्या लहान टेकड्या
- What are drumlins?
- 1) Small rocks formed by glacial erosion action
2) Small rocks formed by waves erosion action
3) Small hills formed by glacial deposition action
4) Small hills formed by wind deposition action

11. पुढील विधाने विचारात घ्या.
 अ) बहिर्गत शक्तींमुळे भूरूपांची फक्त झीज होते.
 ब) पृथ्वीच्या भूपृष्ठावरील उंच सखलपणा कमी करून भूप्रदेश समपातळीमध्ये आणण्याच्या कार्यात श्रेणियन ही एक महत्त्वाची प्रक्रिया आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर	2) फक्त ब बरोबर
3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत	4) दोन्ही विधाने चुकीची आहेत

Consider the following statements.

- a) Exogenic forces cause erosion only.
 b) Gradation is an important process in leveling the terrain by reducing the elevations and depressions on the earth's surface.

Answer options :

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both statements are correct	4) Both statements are incorrect

12. पुढीलपैकी पृथ्वीवर भूरूप निर्मितीस कारणीभूत ठरणाऱ्या अनेक प्रक्रियांपैकी अंतर्गत प्रक्रियेची उदाहरणे कोणती आहेत?

अ) भूखंड निर्माणकारी हालचाली	ब) पर्वत निर्माणकारी हालचाली
क) उल्कापातामुळे निर्माण होणारी भूरूपे	ड) ज्वालामुखी क्रिया

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, क, ड	2) ब, क, ड
3) अ, ब, ड	4) ब, ड

Among the many processes that lead to the formation of landforms on Earth, which of the following are examples of Endogenic/ Hypogene processes?

a) Epeirogenic movements	b) Orogenic movements
c) Landforms formed by meteorites	d) Volcanic activity

Answer options :

1) a, c, d	2) b, c, d
3) a, b, d	4) b, d

13. कोणत्या भूकंप लहरींचा आयाम हा सर्वाधिक असतो?

1) प्राथमिक लहरी	2) दुय्यम लहरी
3) भूपृष्ठ लहरी	4) वरीलपैकी नाही

Which earthquake waves have the highest amplitude?

1) Primary wave	2) Secondary wave
3) Surface waves	4) None of the above

14. वाऱ्याच्या अपक्षरणामुळे वाळूमध्ये खोल खळगा निर्माण होतो, याला _____ असे म्हणतात.
1) वातगर्त (Blow Out)	2) वातविवर (Blow Hole)
3) पट्टकीय (Pavement)	4) वरीलपैकी कोणतीही नाही.
- _____ are depressions in a sand dune ecosystem caused by the removal of sediments by wind.
1) Blow Out	2) Blow Hole
3) Pavement	4) None of the above.

15. चुकीचे विधान निवडा.
- अ) ज्वालामुखी उद्रेकाच्या वेळी विविध प्रकारचे घनरूप पदार्थ बाहेर पडतात, त्यांना पायरोक्लास्ट (Pyroclast) म्हणतात.
- ब) त्यात राख, ज्वालामुखीय धूळ, खडकांचे लहान मोठे तुकडे यांचा समावेश होतो.
- पर्यायी उत्तरे :
1) केवळ अ	2) केवळ ब
3) अ आणि ब दोन्ही चूक	4) वरीलपैकी एकही नाही
- Choose the incorrect statement.
- a) During a volcanic eruption, different types of detrital(condensed) material are ejected, they are called pyroclasts.
- b) It consists of ash, volcanic dust, and small fragments of rocks.
- Answer options :**
1) Only a	2) Only b
3) Both a and b are incorrect	4) None of the above

16. पुढील विधाने विचार करा.
- अ) नदीच्या युवास्थेत तिच्याद्वारे फक्त अपक्षरण होते.
- ब) नदीच्या वृद्धावस्थेत प्रामुख्याने निक्षेपण कार्य घडते.
- पर्यायी उत्तरे :
1) फक्त अ बरोबर आहे	2) फक्त ब बरोबर आहे
3) दोन्ही बरोबर आहेत	4) दोन्ही चुकीचे आहेत
- Consider the following statement.
- a) Only erosion is done by the river during its youth stage.
- b) During the old stage of a river, mainly depositional activity takes place.
- Answer options :**
1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both are correct	4) Both are incorrect

17. सूर्याची उष्णता, तुषारपात, नदी, हिमनदी, वारा, भूमिगत पाणी, सागरी लाटा या कारकशक्तींच्या मार्फत भूपृष्ठ सतत झिजविला जातो. अव्याहतपणे सुरू असलेल्या या झिजेमुळे भूपृष्ठाचा एक-एक थर नाहीसा होत असतो. भूपृष्ठाचे आच्छादन नष्ट होत असते, यालाच _____ असे म्हणतात

1) अनाच्छादन	2) अपक्षरण
3) भुविवर्तनी	4) यापैकी नाही

_____ is the geological processes in which moving water, ice, wind, and waves erode the Earth's surface, leading to a reduction in elevation and in relief of landforms and landscapes.

1) Denudation	2) Erosion and deposition
3) Diastrophism	4) None of these

18. पुढील विधाने विचार करा.

अ) नदी मैदानी प्रदेशातून प्रवास करताना अपक्षरण आणि निक्षेपण दोन्ही कार्ये होतात.

ब) नदीच्या अपक्षरण चक्रातील वृद्धावस्थेत त्रिभूज प्रदेश, समतालप्राय मैदान यांसारखी भूरूपे आढळतात.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर आहे	2) फक्त ब बरोबर आहे
3) दोन्ही बरोबर आहेत	4) दोन्ही चुकीचे आहेत.

Consider the following statements.

a) Both erosion and deposition take place as rivers travel through plain region

b) In the old/mature stage of the river erosion cycle, landforms like delta region, perieplain are found.

Answer options :

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both statements are correct	4) Both statements are incorrect

19. हिमनदीच्या अपक्षरण कार्यामुळे तयार होणारी भूरूपे कोणती आहेत?

अ) सर्क / हिमगर्त

ब) लोंबती दरी

क) 'U' आकाराची दरी

ड) तळपात्र (रॉक बेसिन्स)

इ) 'V' आकाराची दरी

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, ब, क फक्त	2) अ, ब, क, ड फक्त
3) अ, ब, ड, इ फक्त	4) अ, ब, क, ड, इ

Which of the following landforms are formed due to the erosional work of glacier?

a) Cirque

b) Hanging Valley

c) 'U' shaped valley

d) Rock Basins

e) 'V' shaped valley

Answer options :

1) a, b, c only	2) a, b, c, d only
3) a, b, d, e only	4) a, b, c, d, e

20. नदीच्या पुनरुज्जीवनामुळे निर्माण झालेला नवीन प्रवाह जुन्या प्रवाहाला ज्या बिंदूत घेऊन मिळतो त्या बिंदूस _____ म्हणतात.

- 1) हँगिंग पॉईंट
3) मीटिंग पॉईंट

- 2) जॉईंट
4) नीक पॉईंट

The point at which the new flow created by the rejuvenation of the river meets the old flow is called _____.

- 1) Hanging point
3) Meeting point

- 2) Joint
4) knick point

21. पुढील वर्णनावरून योग्य पर्याय निवडा.

अ) या सर्वात मंद गतीच्या भूकंप लहरी असून त्या भूपृष्ठाला समांतर भूपृष्ठाखालून प्रवास करतात.

ब) या लहरींमध्ये कण वर-खाली या दिशेने प्रवासाच्या दिशेने या हालतात.

क) जरी त्यांचा वेग सर्वात कमी असला तरी भूपृष्ठावर भूकंप केंद्राच्या भागात सर्वाधिक विध्वंस करतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) प्राथमिक लहरी
3) भूपृष्ठ लहरी

- 2) दुय्यम लहरी
4) वरीलपैकी सर्व

Choose the correct option from the following description.

a) Seismic waves slowest of these travel underground parallel to the earth's surface.

b) In these waves, particles move up and down in the direction of travel.

c) Although they have the lowest velocity, earthquakes on the surface cause the most destruction in the epicentre.

Options :

- 1) P - wave
3) L - waves

- 2) S - wave
4) All of the above

22. पुढीलपैकी कोणत्या भूरूपावरून नदीचे पुनरुज्जीवन झाले आहे, असे हमखास म्हणता येईल?

अ) नागमोडी वळणे

ब) गुंफित गिरीपाद

क) पंजाकार त्रिभुज प्रदेश

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ
3) फक्त ब

- 2) फक्त क
4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following landform shows the rejuvenation of the river?

a) Meander

b) Interlocking spur

c) Bird's foot delta/ Dissected delta

Answer options :

- 1) Only a
3) Only b

- 2) Only c
4) None of the above

23. टिटिकाका सरोवर खालीलपैकी कोणत्या देशाला लागून (सीमा) आहे?
 अ) चिली
 क) ब्राझील
 पर्याय:
 1) अ, ब
 3) क ड
 Lake Titicaca is bordered by which of the following countries?
 a) Chile
 c) Brazil
 2) ब ड
 4) ब, क
 b) Peru
 d) Bolivia

Answer options :

- 1) a, b
 3) c d
 2) b d
 4) b, c

24. रासायनिक अपक्षयाचे पुढील कोणते प्रकार आढळतात?
 अ) ऑक्सिडेशन (Oxidation)
 क) हायड्रेशन/सजलन (Hydration)
 पर्यायी उत्तरे:
 1) अ, ब, क
 3) अ, क ड
 ब) कार्बोनेशन (Carbonation)
 ड) डीसिलिकेशन/विसिलिकन (Desilication)
 2) ब, क ड
 4) वरीलपैकी सर्व
 Which of the following are types of chemical weathering?
 a) Oxidation
 c) Hydration
 b) Carbonation
 d) Desilication

Answer options :

- 1) a, b, c
 3) a c d
 2) b, c d
 4) All of the above

25. अचूक विधाने निवडा.
 अ) हिमनदीने आपल्याबरोबर वाहून आणलेल्या विविध पदार्थांच्या गाळाच्या निक्षेपणापासून जे ढीग तयार होतात त्यांना 'हिमोढ' असे म्हणतात.
 ब) हिमनदीने आपल्याबरोबर वाहून आणलेल्या गाळाचे तिच्या काठावर निक्षेपण होऊन गाळाचे संचयन होते, यांना 'पार्श्व हिमोढ' असे म्हणतात

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ अ
 3) अ आणि ब
 2) केवळ ब
 4) दोन्ही नाही

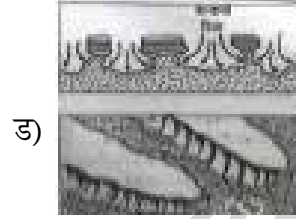
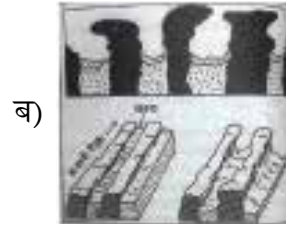
Choose the correct statements.

- a) A mass of rocks and sediment carried down and deposited by a glacier as ridges are known as moraine.
 b) Lateral moraines are sharp-crested piles of glacially-transported rocks and debris that are deposited when the glacier melts.

Answer options :

- 1) Only a
 3) a and b
 2) Only b
 4) None

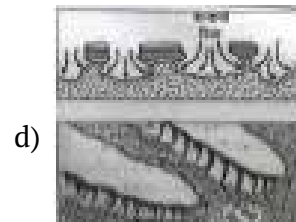
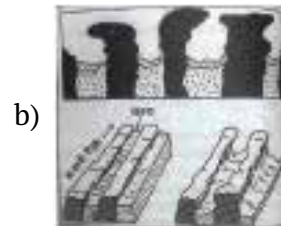
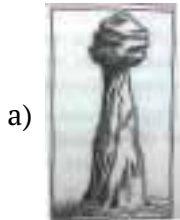
26. पुढे काही बहिर्गत शक्तीमुळे निर्माण झालेली भूरूपे दिलेली आहेत. त्यांचा योग्य पर्याय निवडा.

पर्यायी उत्तरे :

अ	ब	क	ड
1) भूस्तंभ	यारदांग	भूछत्र खडक	इयुजेन
2) भूस्तंभ	इयुजेन	भूछत्र खडक	यारदांग
3) भूछत्र खडक	इयुजेन	भूस्तंभ	यारदांग
4) भूछत्र खडक	यारदांग	भूस्तंभ	इयुजेन

Following are the landforms created due to external forces. Select the appropriate option.

Answer options :

a	b	c	d
1) Rock pedestals	Yardang	Mushroom rock	Zuegen
2) Rock pedestals	Zuegen	Mushroom rock	Yardang
3) Mushroom rock	Zuegen	Rock pedestals	Yardang
4) Mushroom rock	Yardang	Rock pedestals	Zuegen

27. खालीलपैकी कोणत्या घटकांमुळे कायिक विदारण घडून येते?
- अ) तापमानातील बदल
क) द्रव क्रिया
पर्यायी उत्तरे :
- 1) अ, ब, क
3) अ, क, ड
- ब) ओलसरपणा आणि कोरडे
ड) जैविक घटक
- 2) ब, क, ड
4) अ, ब, क, ड
- Which of the following causes mechanical weathering?
- a) Temperature changes
c) Frost action
- b) Repeated wetting and drying
d) Biotic factors
- Answer options :**
- 1) a, b, c
3) a, c, d
- 2) b, c, d
4) a, b, c, d

28. पुढील विधाने विचारात घ्या.
- अ) सर्व भूकंप लहरींमध्ये प्राथमिक लहरींचा वेग सर्वाधिक असतो.
ब) प्राथमिक लहरींचा भूकंप छायेचा प्रदेश हा दुय्यम लहरींपेक्षा अधिक आहे.
क) प्राथमिक लहरी अंतर्गाभ्यातून प्रवास करू शकतात.
- पर्यायी उत्तरे :
- 1) फक्त अ, ब बरोबर
3) फक्त अ, क बरोबर
- 2) फक्त ब, क बरोबर
4) सर्व विधाने बरोबर आहेत
- Consider the following statements.
- a) Among all earthquake waves, Primary waves have the highest velocity
b) The shadow zone of Primary E-waves is greater than that of secondary E-waves.
c) Primary waves can travel through the inner core
- Answer options :**
- 1) Only a, b are correct
3) Only a, c are correct
- 2) Only b, c are correct
4) All of the above are correct.

29. पुढील विधाने विचारात घ्या.
- अ) प्राथमिक लहरी या प्रकाश लहरींप्रमाणे माध्यमातून प्रवास करत असताना माध्यमातील कणांचे कंपन हे संचलन दिशेस समलंब दिशेत घडवून आणतात.
ब) दुय्यम लहरी या ध्वनी लहरींप्रमाणे संपिंडन लहरी असून माध्यमातून प्रवास करताना कणांचे कंपन लहरीच्या संचलन दिशेने घडून येते.
- पर्यायी उत्तरे :
- 1) फक्त अ बरोबर
3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत
- 2) फक्त ब बरोबर
4) दोन्ही विधाने चुकीची आहेत
- Consider the following statements.
- a) Primary waves are like light waves, while traveling through a medium the vibration of the particles in the medium is perpendicular to the direction of propagation of waves.
b) Secondary waves are compressional waves like sound waves in which the particles of the medium vibrate in direction of propagation of wave.
- Answer options :**
- 1) Only a is correct
3) Both are correct
- 2) Only b is correct
4) Both are incorrect

30. पुढील विधाने विचारात घ्या.

अ) आशिया खंडाच्या पूर्व किनाऱ्यापासून ते उत्तर अमेरिका व दक्षिण अमेरिका खंडाच्या पश्चिम भागांमध्ये ज्वालामुखीचे सलग क्षेत्र आहे, त्यास पॅसिफिक रिंग ऑफ फायर असे म्हणतात.

ब) जगातील जागृत ज्वालामुखीपैकी 2/3 हे पॅसिफिक रिंग ऑफ फायरच्या भागात आढळतात.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर

2) फक्त ब बरोबर

3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत

4) दोन्ही विधाने चुकीची आहेत

Consider the following statements.

a) From the east coast of Asia to the west coast of North America and South America there is a continuous zone of volcanoes, which is called the Pacific ring of fire.

b) About the two thirds of world's active volcanoes are found in the pacific ring of fire.

Answer options :

1) Only a is correct

2) Only b is correct

3) Both are correct

4) Both are incorrect

31. पुढील विवरणांवरून लाव्हा रसाचा उपप्रकार ओळखा.

- सिलिकाचे प्रमाण 70% किंवा त्यापेक्षा अधिक असते.

- वजनाने हलका

- घट्ट

- कमी प्रवाही

पर्यायी उत्तरे :

1) अॅसिड लाव्हा

2) बेसिक लाव्हा

3) अपूरी माहिती

4) वरीलपैकी एकही नाही

Identify the subtype of Lavarasa from the following details.

- Silica content is 70% or more.

- Light in weight.

- Viscous

- Less fluid

Answer options :

1) Acidic lava

2) Basic lava

3) Incomplete Information

4) None of the above

32. अपक्षरण चक्राची संकल्पना/ भौगोलिक चक्र सिद्धांत सर्वात प्रथम अमेरिकन भूरूपशास्त्रज्ञ _____ यांनी 1884 साली सविस्तरपणे मांडली.

1) डब्ल्यू. एम. डेव्हिस

2) सी. एच. क्रिक.

3) इनायत अहमद

4) ई. डब्ल्यू. गार्डनर

In 1884 American geographer----- formulated the Cycle of Erosion or Geographical Cycle.

1) W. M. Davis

2) C. H. Crick

3) Enayat Ahmad

4) E. W. Gardner

33. खालीलपैकी योग्य विधाने विचारात घ्या.

अ) भूपृष्ठावरील ज्या सर्व स्थानी भूकंपाची तीव्रता समान असते, त्या सर्व बिंदूंना जोडणाऱ्या रेषेस 'समकंप रेषा' असे म्हणतात.

ब) ज्या सर्व स्थानी एकाच वेळी भूकंप जाणवतो त्या सर्व स्थानास जोडणाऱ्या रेषेस 'सहकंप रेषा' असे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

1) अ आणि ब दोन्ही

2) केवळ अ

3) केवळ ब

4) यापैकी नाही

Consider the correct statements among the following.

a) The line connecting all the points on the earth's surface where the intensity of the earthquake is equal is called the 'Isoseismal line'.

b) Line on the Earth's surface connecting points where the seismic wave arrives, generated by an earthquake, at the same time known as the 'Homoseismal line'.

Answer options :

1) Both a and b

2) Only a

3) Only b

4) None of these

34. अनुवांशिक वर्गीकरणाच्या आधारावर डेवीसने उताराला अनुसरून, दरीच्या प्रकारांचे वर्गीकरण विकसित केले, ते कोणते?

1) युवा, प्रौढ, वृद्ध

2) अपनती, अभिनती, भ्रंशरेखा संधी

3) अनुवर्ती, परावर्ती, प्रत्यानुवर्ती, नवानुवर्ती, अक्रमवर्ती

4) पुनर्वर्ती, अध्यारोपी, निम्नजीत, पुनर्जिवीत

Based on the genetic classification, **Davis** further classified the valley types according to slopes. What are they?

1) Young, Mature, Old

2) Syncline, Anticline, Faultline

3) Consequent, Subsequent, Obsequent, Resequent, Insequent

4) Antecedent, Superimposed, Drowned, Rejuvenated

35. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर नाही?

1) शिलारसाच्या उष्णतेमुळे चुनखडीचे रूपांतर ग्रॅफाइटमध्ये होते.

2) अँथ्रासाइट हा रूपांतरित खडक आहे.

3) वनस्पतीपासून तयार झालेल्या खडकात खनिजतेलाचे साठे आढळतात.

4) डाइक खडक शिलारसापासून तयार होतात.

Which of the following statements is incorrect?

1) Calcium is converted into graphite due to the heat of lava.

2) Anthracite is a type of metamorphic rock.

3) Mineral oil deposits are found in the carbonaceous rocks.

4) Dyke rocks are made of lava/magma.

36. भूविवर्तनी शक्तींची खालीलपैकी कोणती उदाहरणे आहेत?

- अ) पर्वत निर्माणकारी हालचाली
क) भूखंड निर्माणकारी हालचाली

- ब) भूकंप
ड) नीचयन

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ, क
3) फक्त अ, ब

- 2) फक्त ब, ड
4) फक्त क, ड

Which of the following are examples of Diastrophic activity?

- a) Orogenic movement
c) epeirogenic movement

- b) Earthquake
d) Degradation

Answer options :

- 1) only a, c
3) only a, b

- 2) only b, d
4) only c, d

37. उत्तर अमेरिकेमधील कोलोरेडो पठाराची वैशिष्ट्ये विचारात घ्या.

अ) हे पर्वतपदीय प्रकारचे पठार आहे.

ब) रॉकी पर्वताच्या दक्षिण भागात पश्चिम उतारावर हे पठार आहे.

क) येथील कोलोरेडो नदीच्या अपक्षरण कार्यामुळे खूप खोल घळई निर्माण झाली असून तिला या घळईस 'ग्रँड कॅनियन निदरी' असे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ अ बरोबर
3) केवळ अ, ब बरोबर

- 2) केवळ ब, क बरोबर
4) वरीलपैकी सर्व बरोबर

Consider the features of the Colorado Plateau in North America.

a) It is a piedmont type of plateau.

b) It is a plateau on the western slope of the southern part of the Rocky Mountains.

c) A steep-sided canyon carved by the Colorado river has created a very deep gorge, which is called the 'Grand Canyon'.

Answer options :

- 1) Only a correct
3) Only a, b correct

- 2) Only b, c correct
4) All of the above are correct

38. वाऱ्याच्या अपक्षरण कार्यामुळे मृदू खडकाची झीज मोठ्या प्रमाणात होते. त्या मानाने कठीण खडक कमी प्रमाणात झिजतो. मृदू खडकांच्या घरामध्ये खोलगट भाग तयार होतात. कठीण खडकांचे भाग मात्र तसेच उंच राहतात. यांचा उतार तीव्र असतो, यांना _____ असे म्हणतात.

- 1) झ्युजेन
3) भूछत्र खडक

- 2) यारदांग
4) द्वीपगिरी

In arid regions, layers of hard and soft rocks are aligned vertically. As winds blow, the soft rocks get eroded, while the hard rock formations remain. Some of the abrasion undercuts parts of the rocks, and these tall standing landforms are called _____.

- 1) Zeugen
3) Mushroom rock

- 2) Yardang
4) Inselberg

39. पुढील विधाने विचारात घ्या.

- अ) सर्वच नद्या आपल्या मुखाशी त्रिभुज प्रदेश निर्माण करतात.
ब) गंगा नदीच्या त्रिभुज प्रदेशात खारफुटी वने आढळतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ बरोबर
2) फक्त ब बरोबर
3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत
4) दोन्ही विधाने चुकीची आहेत

Consider the following statements.

- a) All rivers form a delta region at their mouths.
b) The delta region of the Ganga river has mangrove forest.

Answers options

- 1) Only a is correct
2) Only b is correct
3) Both are correct
4) Both are incorrect

40. अचूक विधान/ने विचारात घ्या.

- अ) पुणे जिल्ह्यातील आंबेगाव तालुक्यातील माळीण गावात 30 जुलै 2014 रोजी दरड कोसळली होती.
ब) 19 जुलै 2022 रोजी रायगडमधील इर्शाळवाडी येथे दरड कोसळली. मुसळधार पावसामुळे हे भूस्खलन झाले.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ
2) फक्त ब
3) अ, ब दोन्ही
4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the correct statement/s.

- a) A landslide occurred in the village of Malin in the Ambegaon taluka of the Pune district on 30 July 2014.
b) On 19 July 2022, a landslide occurred at Irshalwadi in Raigad. The landslide was caused by torrential rains.

Answer options :

- 1) Only a
2) Only b
3) Both a and b
4) None of the above

41. गट (ब्लॉक) पर्वतांची उदाहरणे ओळखा.

- अ) ब्लॅक फॉरेस्ट (जर्मनी)
क) विंध्य आणि सातपुडा (भारत)
ब) साल्ट श्रेणी (पाकिस्तान),
ड) उरल पर्वत (रशिया)

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ, ब, क
2) अ, क ड
3) ब, क ड
4) वरीलपैकी सर्व

Identify examples of Block mountains.

- a) Black Forest (Germany)
c) Vindhya and Satpura (India)
b) Salt range (Pakistan),
d) Ural Mountains (Russia)

Answer options :

- 1) a, b, c
2) a c d
3) b, c d
4) All of the above

42. पुढीलपैकी नदीच्या वरच्या टप्प्यामधील निक्षेपण कार्यामुळे निर्माण होणारी भूरूपे कोणती?
 अ) जलोढ शंकू
 क) पर्वतपदीय गाळाची मैदाने
 ब) जलोढ पंख/पंखाच्या आकाराची मैदाने
 ड) त्रिभुज प्रदेश

पर्यायी उत्तरे :

- 1) वरीलपैकी सर्व
 2) अ, ब, क
 3) ब, क ड
 4) अ, क ड

Which of the following landforms are formed by depositional activity in the upper region of a river?

- a) Alluvial cone
 c) Piedmont alluvial plains
 b) Alluvial fins/fan-shaped plains
 d) Delta region

Answer options :

- 1) All of the above
 2) a, b, c
 3) b, c d
 4) a c d

43. जोड्या लावा :

पर्वत

- अ) सातपुडा
 ब) अँपलाशियन
 क) राजमहाल
 ड) पोपा पर्वत (म्यानमार)

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
1)	iv	ii	iii	i
2)	ii	iv	iii	i
3)	ii	iv	i	iii
4)	i	iii	ii	iv

Match the following :

Mountain.

- a) Satpura
 b) Appalachians
 c) Rajmahal
 d) Popa (Myanmar)

Answer Options :

	a	b	c	d
1)	iv	ii	iii	i
2)	ii	iv	iii	i
3)	ii	iv	i	iii
4)	i	iii	ii	iv

प्रकार

- i) अवशिष्ट पर्वत
 ii) ठोकळ्याचा (गट) पर्वत
 iii) ज्वालामुखी पर्वत
 iv) घडीचा पर्वत

Type

- i) Residual mountain
 ii) Block mountain
 iii) Volcanic mountain
 iv) Fold mountain

44. 'बेस लेव्हल इरोजन' ही संकल्पना कोणी मांडली?

1) वॉल्थर पेंक

2) जे. डब्ल्यू. पॉवेल

3) डब्ल्यू. एम. डेव्हिस

4) जेम्स हटन

Who postulated the concept of 'Base Level Erosion'?

1) Walther Penck

2) J. W. Powell

3) W. M. Davis

4) James Hutton

45. खालील विधाने विचारात घ्या आणि बरोबर विधान/ने निवडा.

अ) एटीप्लानो पठार : जगातील उंचीनुसार तिबेटच्या पठाराखालोखाल दुसऱ्या क्रमांकाचे आंतरपर्वतीय पठार

ब) बोलिव्हिया पठार हेदेखील एक आंतरपर्वतीय पठार आहे. या पठाराची सरासरी उंची 4,000 मी. आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) केवळ अ

2) केवळ ब

3) अ, ब दोन्ही

4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Consider the following statements and choose the correct statement/s.

a) Altiplano Plateau: It is the second highest intermountain plateau on earth after the Tibetan plateau.

b) The Bolivian Plateau is also an intermountain plateau. The average height of this plateau is 4,000 m.

1) Only a

2) Only b

3) Both a, b

4) None of the above

46. मेसा व बुट्टे (स्कंधगिरी) हे कोणाच्या कार्यामुळे निर्मित भूरूप आहे?

1) नदीचे निक्षेपण

2) नदीचे अपक्षरण

3) वाऱ्याचे निक्षेपण

4) वाऱ्याचे अपक्षरण

Mesa and Butte (Skandagiri) is a landform created by whose work?

1) River deposition

2) River erosion

3) Wind deposition

4) Wind erosion

47. अचूक विधाने निवडा.

अ) भारतातील एकमेव जागृत ज्वालामुखी अंदमान निकोबार बेटांवर आढळतो.

ब) सिसिली बेटामधील 'स्ट्रोम्बोली' या ज्वालामुखीला भूमध्य समुद्रामधील 'दीपगृह' असे म्हटले जाते.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) दोन्ही बरोबर

4) दोन्ही चूक

Choose the correct statements.

a) India's only active volcano found in Andaman and Nicobar Islands.

b) 'Stromboli' volcano found in the Sicily Islands is known as 'Lighthouse of the Mediterranean sea'.

Answer options :

1) Only a

2) Only b

3) Both are correct

4) Both are incorrect

48. पुढीलपैकी कोणती वैशिष्ट्ये ही भूपृष्ठ लहरींची आहेत?
- अ) भूकंप लहरींपैकी सर्वात मंद गतीने प्रवास करतात.
 ब) यांची प्रवासाची दिशा भूकंप केंद्रापासून पृथ्वीच्या केंद्राच्या दिशेने असते.
 क) सर्वाधिक विनाशकारी भूकंप लहरी.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ, ब, क
 2) अ, क
 3) ब, क
 4) अ, ब

Which of the following are characteristics of Surface earthquake waves?

- a) Among all the seismic waves, these travel at a slow speed.
 b) The direction of travel is from the hypocentre to the center of the earth.
 c) Most destructive seismic waves.

answer options :

- 1) a, b, c
 2) a, c
 3) b, c
 4) a, b

49. बजदा हे भूरूप कोणत्या कारकाच्या निक्षेपण क्रियेतून निर्माण होते?

- 1) हिमनदी
 2) वारा
 3) पाणी
 4) पर्याय 2 व 3

Bajada is formed by the deposition work of which agent?

- 1) Glaciers
 2) Wind
 3) Water
 4) Options 2 and 3

50. सागरी लाटांच्या अपक्षरण कार्यामुळे निर्माण होणारी भूरूपे ओळखा.

- अ) तरंगनिर्मित चबुतरा
 ब) सागरी गुहा
 क) पुळण
 ड) नैसर्गिक चिमणी
 इ) सागरकिनारी वालुकागिरी

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ, क, इ
 2) अ, ब, क, ड
 3) क, ड, इ
 4) अ, ब, क, ड, इ

Identify the landforms formed due to the erosional work of ocean waves.

- a) Wave built terrace
 b) Sea Caves
 c) Beaches
 d) Natural chimney
 e) Coastal sand dunes

Alternative Options :

- 1) a, c, e
 2) a, b, c, d
 3) c, d, e
 4) a, b, c, d, e

51. पुढील विधाने विचारात घ्या.

विधान अ : सागराच्या पृष्ठीय जलाचे महत्तम तापमान हे विषुववृत्ताच्या भागात नव्हे, तर विषुववृत्ताच्या उत्तरेकडील भागात आढळते.

विधान ब : विषुववृत्तीय प्रदेश हा वर्षभर पाऊस, ढगाळ वातावरण आणि गोड्या जलाचा पुरवठा ही वैशिष्ट्ये असलेला प्रदेश आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही बरोबर असून विधान 'ब' हे 'अ' चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.
- 2) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही बरोबर असून विधान 'ब' हे 'अ' चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.
- 3) 'अ' सत्य असून 'ब' असत्य आहे.
- 4) 'अ' असत्य असून 'ब' सत्य आहे.

Consider the following statements.

Statement A : The highest temperature of ocean surface water is recorded not in the equatorial region but slightly north of equatorial region.

Statement B : Equatorial region is characterized by yearly rainfall, cloudiness and supply of fresh water.

Answer options :

- 1) Both statement 'A' and 'B' are true and 'B' is correct explanation of 'A'.
- 2) Both statement 'A' and 'B' are true and 'B' is not the correct explanation of 'A'.
- 3) 'A' is true but 'B' is false.
- 4) 'A' is false but 'B' is true.

52. पुढील विधाने विचारात घ्या.

अ) थंड सागरी प्रवाह वाहणाऱ्या किनारी प्रदेशालगत वाळवंटी प्रदेश आढळतो.

ब) साधारणपणे उष्ण सागरी प्रवाह खंडाच्या पूर्व किनाऱ्यावरून वाहतो.

योग्य विधान / ने ओळखा :

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त विधान अ	2) फक्त विधान ब
3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत	4) दोन्ही विधाने चूक आहेत

Consider the following statements.

a) The region near the coast, from which a cold oceanic current flows, has a desert.

b) Most of the times the warm oceanic current flows on the eastern coast of continent.

Identify the **correct** statement/s.

Answer options :

1) Only statement a	2) Only statement b
3) Both statements are correct	4) Both statements are incorrect

53. हिमनदीच्या निक्षेपण कार्यामुळे तयार होणारी भूरूपे ओळखा.

अ) हिमोढ कटक

ब) हिमजलोढ मैदान

क) पार्श्व हिमोढ

ड) शृंग व पुच्छ

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, क, ड

2) अ, ब, क

3) ब, क, ड

4) अ, ब, क, ड

Which of the following landforms are formed due to glacial deposition?

a) Eskers

b) Outwash plains

c) Lateral moraines

d) Craig and tail

Answers option :

1) a, c, d

2) a, b, c

3) b, c, d

4) a, b, c, d

54. पुढीलपैकी कोणती भूरूपे हिमनदीच्या मैदानी प्रदेशात आढळून येतात?

अ) सर्क

ब) हिमोढ कटक

क) शृंग व पुच्छ

ड) यू आकाराची दरी

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, क

2) अ, ब

3) ब, क

4) अ, ब, क, ड

Which of the following glacial landforms are found in the plain region?

a) Cirque

b) Eskers

c) Craig and tail

d) U-shaped valley

Answer options :

1) a, c

2) a, b

3) b, c

4) a, b, c, d

55. खाली दिलेल्या गर्तापैकी कोणती/त्या गर्त/गर्ता पॅसिफिक महासागरमध्ये आहे/त?

अ) पूर्तो रिको

ब) टोंगा

क) साउथ सँडविच

ड) मरियाना

इ) क्युरील

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ, ब, ड

2) फक्त ब, क, ड

3) फक्त अ, क, ड

4) फक्त ब, ड, इ

Which of the following trench is/are in the Pacific Ocean?

a) Puerto Rico

b) Tonga

c) South sandwich

d) Mariana

e) Kuril

Answer options :

1) Only a, b, d

2) Only b, c, d

3) Only a, c, d

4) Only b, d, e

56. पुढील विधाने विचारात घ्या.

- अ) बारखण टेकड्यांची वाऱ्याकडील बाजू तीव्र उताराची असते.
 ब) बारखण टेकड्यांची वाऱ्याच्या विरुद्ध दिशेची बाजू मंद उताराची असते.
 पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ बरोबर
 2) फक्त ब बरोबर
 3) दोन्ही बरोबर आहेत
 4) दोन्ही चूक आहेत

Consider the following statements.

- a) The windward side of Barkhan has a steep slope.
 b) The upwind side of the Barkhan has a gentle slope.

Answer options :

- 1) Only a is correct
 2) Only b is correct
 3) Both are correct
 4) Both are incorrect

57. पुढील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधाने ओळखा.

- अ) विषुववृत्तीय भूवेष्टीत समुद्राचे तापमान हे विषुववृत्तीय खुल्या समुद्रापेक्षा जास्त असते.
 ब) विषुववृत्तापासून दूर असलेल्या भूवेष्टीत समुद्राचे तापमान हे त्याच अक्षांशावरील खुल्या समुद्रापेक्षा कमी असते.
 क) विषुववृत्तापासून दूर जाऊ तसे प्रत्येक अक्षांशाला समुद्राच्या पृष्ठभागावरील पाण्याचे तापमान कमी होण्याचा दर हा 0.5°C आहे.
 ड) दक्षिण गोलार्धातील सागरांचे तापमान हे तुलनेने उत्तर गोलार्धातील सागरापेक्षा कमी असते.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ, ड
 2) अ, ब, क, ड
 3) फक्त ब, ड
 4) फक्त अ, क

Consider the following statements and choose the **correct** statements.

- a) The equatorial enclosed sea has more temperature than the equatorial open sea.
 b) As we move away from equator, the enclosed sea has less temperature as compared to the open sea on the same latitude.
 c) As we move away from the equator, the rate at which the ocean surface temperature decreases is 0.5° per latitude.
 d) The oceans of Southern hemisphere has less temperature as compared to the oceans of northern hemisphere.

Answer options :

- 1) Only a, d
 2) a, b, c, d
 3) Only b, d
 4) Only a, c

58. समुद्री प्रवाहामध्ये पाण्याच्या हालचालीस कारणीभूत घटक कोणते?

- अ) घनतेतील फरक
क) कोरोलीस शक्ती

- ब) गुरुत्वाकर्षण
ड) क्षारतेमधील फरक

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ, ब, क, ड
3) फक्त अ, ड

- 2) फक्त ब, क
4) फक्त अ, क, ड

Which are the factors that initiate water movement in the oceanic current?

- a) Density difference
c) Coriolis force

- b) Gravity
d) Salinity difference

Answer options :

- 1) a, b, c, d
3) Only a, d

- 2) Only b, c
4) Only a, c, d

59. खालीलपैकी कोणते घटक समुद्राच्या क्षारतेवर परिणाम करतात?

- अ) बाष्पीभवन
क) सागरी प्रवाह

- ब) पर्जन्य
ड) वारा

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ, ब, क
3) ब, क, ड

- 2) अ, क, ड
4) अ, ब, क, ड

Which of the following factors affect salinity of ocean?

- a) Evaporation
c) Ocean current

- b) Precipitation
d) Wind

Answer options :

- 1) a, b, c
3) b, c, d

- 2) a, c, d
4) a, b, c, d

60. खालीलपैकी उष्ण सागरी प्रवाह कोणते?

- 1) लॅब्राडोर, गल्फ, ब्राझिलियन, अलास्का, बेंगुला
3) ओयाशिओ, कॅलिफोर्निया, मोझांबिक, कॅनरी

- 2) कुरोशियो, मादागास्कर, गल्फ, अलास्का
4) अघुल्ला, फॉकलँड, गल्फ, लॅब्राडोर

Which of the following are warm ocean currents?

- 1) Labrador, Gulf, Brazilian, Alaska, bengula
3) Oya siwo, California, Mozambique, Canary

- 2) Kuro siwo, Madagascar, Gulf, Alaska
4) Aghulla, Falkland, Gulf, Labrador

61. वाळवंटी प्रदेशात वाऱ्याच्या दिशेस समांतर पद्धतीने वाळूच्या टेकड्यांची निर्मिती होते, अशा टेकड्यांना ----- म्हणतात.

- 1) अनुप्रस्थ वालुकागिरी
3) अनुलंब वालुकागिरी

- 2) लंबवर्तुळाकार वालुकागिरी
4) बारखण

In desert regions, sand hills are formed parallel to the direction of the wind, that are known as -----.

- 1) Transverse sand dunes
3) Longitudinal sand dune

- 2) Parabolic sand dunes
4) Barkhan

62. खाली दोन विधाने आहेत. त्यापैकी (अ) हे विधान असून (ब) हे त्याचे कारण आहे खालील दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

विधान (अ) : विषुववृत्तीय प्रदेशामध्ये सागराची क्षारता जास्त असते.

कारण (ब) : विषुववृत्तीय प्रदेश हा अति पर्जन्यमान, अभ्राच्छादित आकाश आणि आर्द्रता ही वैशिष्ट्ये असलेला आहे.

1) (अ) आणि (ब) दोन्ही सत्य असून (ब) हे (अ) चे बिनचूक स्पष्टीकरण आहे.

2) (अ) आणि (ब) दोन्ही सत्य असून (ब) हे (अ) चे बिनचूक स्पष्टीकरण नाही.

3) (अ) सत्य असून (ब) असत्य आहे.

4) (अ) असत्य असून (ब) सत्य आहे.

Below given are two statements. Among them (A) is the statement and (R) is the reason for it. Choose the **correct** option from the following options.

Statement (A): The salinity of the oceans is higher in the equatorial region.

Reason (B): The equatorial region is characterized by heavy rainfall, overcast skies and humidity.

1) (A) and (B) are both true and (B) is the correct explanation of (A).

2) (A) and (B) are both true and (B) is not the correct explanation of (A).

3) (A) is true and (B) is false.

4) (A) is false and (B) is true.

63. चारही बाजूंनी सर्कच्या निर्मितीमुळे तयार होणारी गिरीश्रृंग भारताच्या कोणत्या भागात आढळून येतात?

1) पश्चिम घाट

2) थारचे वाळवंट

3) हिमालयीन पर्वतरांग

4) निलगिरी पर्वतरांग

Girishrings, which are formed due to the formation of the cirque by all the four sides, are found in which region of India?

1) Western Ghats

2) Thar Desert

3) Himalayan Ranges

4) Nilagiri

64. पुढील विधाने विचारात घ्या.

अ) वाळवंटी प्रदेशात तयार होणारी उर्मी चिन्हे ही वाळूच्या निक्षेपण कार्याचे उदाहरण आहे.

ब) वाळवंटी प्रदेशात उर्मी चिन्हाच्या निर्मितीसाठी वाऱ्याची मंद गती अनुकूल ठरते.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर

2) फक्त ब बरोबर

3) दोन्ही बरोबर आहेत

4) दोन्ही चूक आहेत

Consider the following statements.

a) Ripple marks formed in desert regions are an example of depositional work of sand.

b) Slow wind speed is favorable for the formation of ripple marks in desert regions.

Answers options:

1) Only a is correct

2) Only b is correct

3) Both are correct

4) Both are incorrect

65. पुढील विधाने विचारात घ्या.
 अ) द्रव माध्यमामध्ये प्रवेश करताना प्राथमिक भूकंप लहरींची प्रवासाची दिशा बदलते.
 ब) दुय्यम लहरी या बाह्यप्रावरणामधून प्रवास करू शकत नाहीत.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर	2) फक्त ब बरोबर
3) दोन्ही बरोबर आहेत	4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the following statements

- a) The direction of propagation of primary seismic waves changes while entering a fluid medium.
 b) Secondary waves cannot travel through outer core of earth.

Answer options :

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both are correct	4) None of the above

66. उत्तर भारतीय प्रदेशात आढळून येणाऱ्या संचयाची दक्षिणेकडून उत्तरेकडे मांडणी दर्शविणारा पर्याय निवडा.

1) भाबर - खादर - तराई - भांगर	2) भाबर - तराई - भांगर - खादर
3) खादर - तराई - भाबर - भांगर	4) खादर - भांगर - तराई - भाबर

Select the option showing the south to north arrangement of alluvial depositional region found in North Indian region.

1) Bhabar - Khadar - Terai - Bhangar	2) Bhabar - Terai - Bhangar - Khadar
3) Khadar - Terai - Bhabar - Bhangar	4) Khadar - Bhangar - Terai - Bhabar

67. गाळाचा कोणता प्रदेश हा पिकांसाठी सुपीक मानला जातो?

1) भाबर	2) खादर
3) भांगर	4) वरीलपैकी नाही

Which region of sediment is considered fertile for crops?

1) Bhabar	2) Khadar
3) Bhangar	4) None of the above

68. पुढील विधाने विचारात घ्या आणि अयोग्य विधान/ने निवडा .

- अ) दुय्यम भूकंप लहरींचा भूकंप छायेचा प्रदेश हा प्राथमिक लहरींपेक्षा अधिक आहे.
 ब) दुय्यम भूकंप लहरींचा भूकंप छायेचा प्रदेश हा पृथ्वीच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या 40% हून अधिक आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ	2) फक्त ब
3) दोन्ही	4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the following statements and choose the incorrect statement/s.

- a) The earthquake shadow zone of secondary seismic waves is greater than that of primary waves.
 b) The earthquake shadow zone of secondary seismic waves is more than 40% of the total area of the Earth.

Answer options :

1) Only a	2) Only b
3) Both	4) None of the above

69. कोणत्या भूरूपाला महाद्वीपचा विस्तारित भाग म्हणून ओळखले जाते, जो सहसा उथळ समुद्र आणि खाडीने व्यापलेला आहे?

1) खंडांत उतार	2) भूखंड मंच
3) गर्त	4) वरीलपैकी काहीही नाही

Which landform is known as the extended portion of the continent which is occupied by shallow seas and gulf?

1) Continental slope	2) Continental shelf
3) Trench	4) None of the above

70. _____ हे खंडाचा विस्तारित भूभाग आणि सागरी गर्ता यांना जोडते.

1) भूखंड मंच	2) खंडांत उतार
3) सागरी गर्त	4) वरीलपैकी काहीही नाही

_____ connects extended continental part and ocean basin.

1) Continental shelf	2) continental slope
3) Trenches	4) None of the above

71. सागरी निदरी आणि गर्ता हे _____ प्रदेशात आढळून येतात.

1) भूखंड मंच	2) अगाध सागरी मैदान
3) खंडांत उताराच्या सीमा	4) वरीलपैकी एकही नाही

Oceanic canyons and trenches are located at _____ regions.

1) Continental shelf	2) Abyssal plain
3) Continental slope boundary	4) None of the above

72. खालीलपैकी कोणते भूरूप हे महासागरी प्रदेशातील सर्वात गुळगुळीत भूरूप म्हणून ओळखले जाते आहे?

1) भूखंड मंच	2) खंडांत उतार
3) खोल महासागरीय मैदान	4) एटॉल

Which among the following is the smoothest landform of the oceanic region?

1) Continental shelf	2) Continental slope
3) Deep ocean plain	4) Atoll

73. खालीलपैकी कोणते भूरूप हे सागराच्या निक्षेपण कार्यामुळे तयार झाले आहे?

1) खंडांत उतार	2) सिमॉण्ट
3) एटॉल	4) सागरी निदरी

Which among the following is formed due to the deposition action of the ocean?

1) Continental slope	2) seamont
3) Atoll	4) Submarine canyon

74. जोड्या लावा.

समुद्री प्रवाह

- (i) फॉकलंड
(ii) बेंग्वेला
(iii) अगुल्हास
(iv) ओयाशिओ

पर्यायी उत्तरे :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
1)	b	d	a	c
2)	c	d	a	b
3)	b	c	d	a
4)	c	a	d	b

Match the pairs.

Ocean currents

- (i) Falkland
(ii) Benguela
(iii) Agulhas
(iv) Oyashio

Answer options :

	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
1)	b	d	a	c
2)	c	d	a	b
3)	b	c	d	a
4)	c	a	d	b

प्रदेश

- a) आफ्रिकेचा पूर्व किनारा
b) रशिया
c) अर्जेन्टिना
d) आफ्रिकेचा पश्चिम किनारा

Region

- a) East coast of Africa
b) Russia
c) Argentina
d) West coast of Africa

75. खालील विधाने विचारात घ्या.

अ) भारताच्या पश्चिम किनाऱ्यावर भरपूर बंदरे आहेत.

ब) या किनाऱ्यावर भूखंड मंच आढळून येत नाही

पर्यायी उत्तरे:

- 1) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि ब हे अ चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
2) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि ब हे अ चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
3) अ बरोबर आहे, ब चूक
4) अ चूक, ब बरोबर

Consider the following statements.

a) The west coast of India has more ports.

b) Continental shelf is almost absent.

Answer options :

- 1) Both statements are correct and b is the correct explanation for a
2) Both statements are correct and b is the not the correct explanation for a
3) a is correct, b is incorrect
4) a is incorrect, b is correct

76. सागरी भूरूपांपैकी कोणत्या भूरूपाने सर्वाधिक क्षेत्र व्यापले आहे?

1) भूखंड मंच	2) खंडांत उतार
3) सागरी गर्त	4) अगाध सागरी मैदान

Which of the following has occupied most of the oceanic area?

1) Continental shelf	2) Continental slope
3) Trench	4) Abyssal plain

77. खालील स्रोतांची त्यांच्यात असणाऱ्या पाण्याच्या प्रमाणानुसार उतरत्या क्रमाने मांडणी करा.

अ) वातावरण	ब) तलाव
क) आईस कॅप्स	ड) भूजल

पर्यायी उत्तरे :

1) क-ड-ब-अ	2) क-ब-ड-अ
3) ब-ड-क-अ	4) अ-ब-ड-क

Arrange the following sources as per the water content in the decreasing order.

a) atmosphere	b) lakes
c) Ice caps	d) Groundwater

Answer options :

1) c - d - b - a	2) c - b - d - a
3) b - d - c - a	4) a - b - d - c

78. खालीलपैकी कोणते घटक सागरी तापमानावावर परिणाम करतात?

अ) अक्षांशानुसार सागराचे स्थान	ब) जमीन आणि समुद्र
क) वारे	ड) सागरी प्रवाह

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, ब, क	2) ब, क, ड
3) अ, ब, ड	4) अ, ब, क, ड

Which of the following factors affects the ocean temperature distribution.

a) Latitude position of sea	b) Land and sea
c) Prevailing wind	d) Ocean currents

Answer options :

1) a, b, c	2) b, c, d
3) a, b, d	4) a, b, c, d

79. खालील विधाने विचारात घ्या.

- अ) ध्रुवापासून विषुववृत्ताच्या दिशेने समुद्राच्या पृष्ठभागाच्या पाण्याचे तापमान वाढते.
ब) असमान सोलर इन्सोलेशन हे याचे मुख्य कारण आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि ब हे अ चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- 2) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि ब हे अ चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- 3) अ बरोबर आहे, ब चूक
- 4) अ चूक, ब बरोबर

Consider the following statements

- a) Temperature of ocean surface water increases from pole towards equator.
- b) Differential solar insolation is the main cause for this.

Answer options :

- 1) Both statements are correct and b is the correct explanation for a
- 2) Both statements are correct and b is the not the correct explanation for a
- 3) a is correct, b is incorrect
- 4) a is incorrect, b is correct

80. सागरी प्रवाहांवर खालीलपैकी कशाचा प्रभाव पडतो?

- अ) पृथ्वीचे परिवलन
ब) समुद्राच्या पाण्याची घनता
क) वाऱ्याचा दाब आणि हवा

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ, ब
- 2) फक्त ब, क
- 3) फक्त अ, क
- 4) फक्त अ, ब, क

Which of the following factors influence the ocean current?

- a) Rotation of earth
- b) Density of ocean water
- c) Air pressure and wind

Answer options :

- 1) Only a, b
- 2) Only b, c
- 3) Only a, c
- 4) Only a, b, c

81. खंडाची सीमा कोठे समाप्त होते, असे आपण म्हणू शकतो?

- 1) सागरी डोह
- 2) खंडान्त उतार
- 3) भूखंड मंच
- 4) सागरी द्रोणी तळ

Where does continental margin ends?

- 1) Ocean deeps
- 2) Continental slope
- 3) Continental shelf
- 4) Ocean basin floor

82. खालीलपैकी कोणत्या गर्ता या अटलांटिक महासागरामध्ये आहेत?
- अ) क्युरील गर्त
ब) टोंगा गर्त
क) साऊथ सँडवीच गर्त
ड) पोर्टोरिको गर्त

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ, क, ड
2) फक्त ब, क
3) फक्त अ, ड
4) फक्त क, ड

Which of the following trenches are in the atlantic ocean?

- a) Kuril Trench
b) Tonga Trench
c) South Sandwich Trench
d) Puerto Rico Trench

Answer options :

- 1) Only a, c, d
2) Only b, c
3) Only a, d
4) Only c, d

83. हॅलोक्लाइन म्हणजे काय?

- 1) समुद्री पाण्याखालील असा भाग जेथे खोली वाढल्यास पाण्याचे तापमान तीव्र गतीने कमी होते.
2) समुद्री पाण्याखालील असा भाग जेथे खोली वाढल्यास पाण्याचे तापमान तीव्र गतीने वाढते.
3) समुद्री पाण्याखालील असा भाग जेथे खोली वाढल्यास पाण्याची क्षारता तीव्र गतीने वाढते.
4) समुद्री पाण्याखालील असा भाग जेथे खोली वाढल्यास पाण्याची घनता तीव्र गतीने वाढते.

What is halocline?

- 1) A region beneath the sea water where the temperature decreases rapidly with increase in depth.
2) A region beneath the sea water where the temperature increases rapidly with increase in depth.
3) A region beneath the sea water where the salinity increases rapidly with increase in depth.
4) A region beneath the sea water where the density of water increases rapidly with increase in depth.

84. पुढील महासागरांचा त्यांच्या क्षेत्रफळानुसार उतरता क्रम असलेला पर्याय निवडा.

- 1) पॅसिफिक, हिंदी, अटलांटिक, आर्क्टिक
2) हिंदी, आर्क्टिक, पॅसिफिक, अटलांटिक
3) हिंदी, पॅसिफिक, आर्क्टिक, अटलांटिक
4) पॅसिफिक, अटलांटिक, हिंदी, आर्क्टिक

Choose the option in which oceans are arranged in descending order according to their area.

- 1) Pacific, Hindi, Atlantic, Arctic
2) Hindi, Arctic, Pacific, Atlantic
3) Hindi, Pacific, Arctic, Atlantic
4) Pacific, Atlantic, Hindi, Arctic

88. खालील समुद्र / तलाव यांची क्षारतेनुसार चढत्या क्रमाने मांडणी करा.

- अ) सांभार तलाव
क) काळा समुद्र

- ब) बाल्टिक समुद्र
ड) मृत समुद्र

पर्यायी उत्तरे :

- 1) क - अ - ब - ड
3) क - ब - अ - ड

- 2) ब - क - अ - ड
4) अ - क - ब - ड

Arrange the following water bodies in ascending order of their salinity.

- a) Sambhar Lake
c) Black Sea

- b) Baltic Sea
d) Dead Sea

Answer options :

- 1) c - a - b - d
3) c - b - a - d

- 2) b - c - a - d
4) a - c - b - d

89. पुढील विधाने विचारात घ्या.

- अ) समुद्राच्या पृष्ठभागाच्या पाण्याचे सरासरी तापमान $27^{\circ}C$ आहे.
ब) वाढत्या अक्षांशासह तापमान कमी होण्याचा दर $0.5^{\circ}C$ प्रति अक्षांश आहे.
क) ध्रुवीय प्रदेशात महासागराच्या पाण्याच्या तापमानात अगदी कमी प्रमाणात बदल होतो.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ, ब बरोबर
3) फक्त अ, क बरोबर

- 2) फक्त ब, क बरोबर
4) वरील सर्व बरोबर आहेत

Consider the following statements.

- a) The average temperature of surface water of the ocean is $27^{\circ}C$.
b) The rate of decrease of temperature with increasing latitude is $0.5^{\circ}C$ per latitude.
c) In the polar region the change of ocean water temperature is very minute.

Answer options :

- 1) Only a, b are correct
3) Only b, c are correct

- 2) Only a, c are correct
4) All of the above are correct

90. खालीलपैकी कोणते घटक महासागराच्या पाण्याच्या क्षारतेवर परिणाम करतात?

- अ) बाष्पीभवन आणि पर्जन्य
ब) ताज्या पाण्याचा पुरवठा.
क) सागरी प्रवाह

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ, ब
3) फक्त अ, क

- 2) फक्त ब, क
4) वरील सर्व

Which of the following factors affect the salinity of ocean water?

- a) Evaporation and Precipitation
b) Supply of fresh water
c) Ocean currents

Answer options :

- 1) only a, b
3) Only a, c

- 2) Only b, c
4) All of the above

91. भूखंड मंचाच्या संदर्भात, खालील विधाने विचारात घ्या:
- अ) खंडाजवळच्या उथळ सागरी प्रदेशाला समुद्रबुड जमीन असे म्हणतात.
 ब) समुद्रबुड जमिनीची सरासरी खोली 180 मीटर पर्यंत असते.
 क) चिली किनारपट्टीवर भूखंड मंच पाहायला मिळत नाही.
 ड) जगातील प्रमुख मासेमारीची ठिकाणे भूखंड मंचावर आहेत.
 वरीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत?

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ, ब, क
 2) ब, क, ड
 3) अ, ब, ड
 4) अ, ब, क, ड

With reference to the Continental Shelf, consider the following statements:-

- a) The shallow sea area near the continent is called Continental Shelf.
 b) The average depth of the Continental Shelf is up to 180 metres.
 c) The continental shelf is absent on the Chile coast.
 d) Major fishing grounds of the world are located on Continental Shelf .

Which of the above statements are correct?

Answer options :

- 1) a, b, c
 2) b, c, d
 3) a, b, d
 4) a, b, c, d

92. खालील विधाने विचारात घ्या.
- अ) बाल्टिक समुद्राची क्षारता जास्त आहे.
 ब) उत्तर अटलांटिक सागरी प्रवाहामुळे संबंधित महासागरातील पाण्याची क्षारता वाढते.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि ब हे अ चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
 2) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि ब हे अ चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
 3) अ बरोबर आहे, ब चूक
 4) अ चूक, ब बरोबर

Consider the following statements.

- a) The Baltic sea records higher salinity.
 b) The influx of water from the north atlantic ocean current increases salinity of the respective ocean water.

Answer options :

- 1) Both statements are correct and b is the correct explanation for a
 2) Both statements are correct and b is not the correct explanation for a
 3) a is correct, b is incorrect
 4) a is incorrect, b is correct

93. पुढील विधाने विचारात घ्या.

अ) समुद्राच्या पाण्याची क्षारता खोलीसोबत वाढते.

ब) कमी क्षारतेचे पाणी हे जास्त क्षारता असलेल्या पाण्यावर तरंगते

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर

2) फक्त ब बरोबर

3) दोन्ही बरोबर आहेत

4) दोन्ही चूक आहेत.

Consider the following statements

a) Salinity of ocean water increases with depth/

b) Lower saline water floats on higher saline ocean water.

Answer options :

1) Only a is correct

2) Only b is correct

3) Both are correct

4) Both are incorrect

94. खालीलपैकी कोणती गर्ता हिंद महासागरात आहे?

अ) जावा गर्ता

ब) डायमॅन्टिना गर्ता

क) टोंगा गर्ता

ड) कुरिल-कामचटका गर्ता

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, ब

2) क, ड

3) ब, क, ड

4) अ, ड

Which among the following trenches are in the Indian Ocean?

a) Java Trench

b) Diamantina Trench

c) Tonga Trench

d) Kuril-Kamchatka Trench

Answer options :

1) a, b

2) c, d

3) b, c, d

4) a, d

95. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने महासागराच्या पाण्याच्या हालचालींबद्दल बरोबर आहे/आहेत?

अ) समुद्राच्या पाण्याच्या हालचालींवर सूर्य, चंद्र आणि वारा यांसारख्या बाह्य शक्तींचा परिणाम होतो.

ब) लाटा आणि सागरी प्रवाह ही महासागराच्या पाण्याची क्षैतिज हालचाल आहे तर भरती ही समुद्राच्या पाण्याची एक प्रकारची उभी हालचाल आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) अ आणि ब

4) अ किंवा ब नाही

Which among the following statements is/are correct about Ocean Water movements?

a) Movements of ocean water are affected by external forces like the sun, moon and the winds.

b) Waves and the ocean currents are horizontal movements of ocean waters while the tide is a kind of vertical movement of the ocean water.

Answer options :

1) Only a

2) Only b

3) a and b

4) Neither a nor b

96. पुढील विधाने विचारात घ्या.
 अ) थर्मोक्लिन ही अशी सीमा आहे जिथे तापमान वेगाने कमी होते.
 ब) हॅलोक्लाईन हा असा झोन आहे जेथे समुद्राच्या पृष्ठभागाच्या खोलीनुसार क्षारता एकदम वाढते.
 पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर	2) फक्त ब बरोबर
3) दोन्ही बरोबर आहेत	4) दोन्ही चूक आहेत.

Consider the following statements.

- a) Thermocline is the boundary where temperature decreases rapidly.
 b) Halocline is the region where salinity increases with the depth from ocean surface.

Answer options :

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both are correct	4) Both are incorrect

97. खालीलपैकी कोणते घटक कोरल रीफच्या निर्मितीवर परिणाम करतात?
 अ) बदलते हवामान
 ब) जादा मासेमारी
 क) किनारी भागात अतिक्रमण
 ड) सागरी पाण्याचे प्रदूषण

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, ब, क, ड	2) अ, ब, ड
3) अ, क, ड	4) अ, ब, क

Which among the following factors affect the formation of Coral Reefs?

a) Climate change	b) Overfishing
c) Encroachment in Coastal Area	d) Ocean water Pollution

Answer options :

1) a, b, c, d	2) a, b, d
3) a, c, d	4) a, b, c

98. जगातील सर्वात महत्त्वाची मासेमारीची ठिकाणे _____ या प्रदेशात आढळतात.

- 1) उबदार आणि थंड वातावरणीय प्रवाह एकत्र येतात
- 2) नद्या मोठ्या प्रमाणात गोड्या पाण्याचा निचरा समुद्रात करतात
- 3) उबदार आणि थंड सागरी प्रवाह एकत्र येतात
- 4) वरीलपैकी एकही नाही

The most important fishing grounds of the world are found in the regions where_____.

- 1) warm and cold atmospheric currents meet
- 2) rivers drain out large amounts of freshwater into the sea
- 3) warm and cold oceanic currents meet
- 4) None of the above

99. पुढील विधाने विचारात घ्या.

- अ) जगातील वाळवंटी प्रदेशाच्या किनाऱ्यावरून उष्ण सागरी प्रवाह वाहतात, असे निदर्शनास आले आहे.
ब) सहसा खंडांच्या पश्चिम किनारी प्रदेशात वाळवंट आढळून येतात.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर	2) फक्त ब बरोबर
3) दोन्ही बरोबर आहेत	4) दोन्ही चूक आहेत

Consider the following statements.

- a) There have been observations that the warm ocean currents flow off the coast of desert regions.
b) Most of the deserts are found at the west coast of the continent.

Answer options :

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both are correct	4) Both are incorrect

100. पुढील विधाने विचारात घ्या.

- अ) उष्णकटिबंधीय खंडांच्या पश्चिम किनाऱ्यावरून थंड सागरी प्रवाह वाहतात.
ब) उच्च अक्षांशांवरील खंडांच्या पश्चिम किनाऱ्यावरून उबदार सागरी प्रवाह वाहतात

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ बरोबर	2) फक्त ब बरोबर
3) दोन्ही बरोबर आहेत	4) दोन्ही चूक आहेत

Consider the following statements.

- a) West coasts of the tropical continents are bordered by cold ocean current
b) West coasts of higher latitudinal continents are bordered by warm ocean currents.

Answer options :

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both are correct	4) Both are incorrect